

ȘCOALA DE HORTICULTURĂ „IOAN ȘI NATALIA CORBU” DIN SATUL DĂMILENI (JUDEȚUL BOTOȘANI) ÎN PERIOADA 1938-1948*

Ioan Murariu

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea savantul agronom Ion Ionescu de la Brad a subliniat de multe ori importanța învățământului agricol pentru progresul agriculturii românești. De exemplu, într-o monografie despre agricultura județului Dorohoi, pe care a publicat-o în anul 1866, scria că „trebuie să luăm omul de mic, să chemăm la o școală practică de agricultură pe copiii cultivatorilor săteni”, și că „noțiunile științei agricole ar trebui să fie scopul învățământului sătesc”¹.

Aceste valoroase recomandări au contribuit la înființarea, unor **Școli Practice de Agricultură** în mediul sătesc, începând cu anul 1883. În județul Dorohoi de atunci a luat ființă, în anul 1904, o Școală de Horticultură în satul **Pilipăuți**² de lângă orașul Herța (azi în Ucraina), urmată, în 1938, de **Școala de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu”** din satul **Dămileni** (azi în județul Botoșani)³.

Prima atestare documentară a satului Dămileni este din 6 mai 1621⁴. În secolele următoare, satul și moșia s-au aflat în stăpânirea multor familii de boieri – numiți mai târziu moșieri – ultima dintre ele fiind cea a soților Ioan și Natalia Corbu⁵. Aceștia au trăit la sfârșitul secolului al XIX-lea și în primele decenii ale secolului al XX-lea. Deoarece nu au avut copii, moșierii Ioan și Natalia Corbu au hotărât, printr-un *testament* întocmit în ziua de 10 noiembrie 1920⁶, ca după moartea ultimului dintre ei să se înființeze, în conacul lor din Dămileni, o Școală de Horticultură pentru copiii sătenilor din Dămileni și Cristinești. Ioan Corbu a decedat în anul 1935, iar soția lui, Natalia, în 1938. Au fost înmormântați în cimitirul din satul Dămileni.

* Comunicare susținută la al XXI-lea Simpozion național de istorie și retrologie agrară, București, 22-25 septembrie 2005.

¹ Ion Ionescu, **Agricultura română din județul Dorohoiu**, București, Imprimeria Statului, 1866, p. 85-86 și 467. Despre începuturile învățământului agricol vezi N. Adăniloae, **Istoria învățământului agricol (epoca modernă)**, Editura Fundației Culturale „D. Bolintineanu”, 1999.

² Ștefan Ciubotaru, **Pagini din istoria învățământului botoșănean**, București, Editura „Litera”, 1987, p. 122-123.

³ I. Murariu, **Istoria comunei Cristinești din județul Botoșani**, Bacău, Editura „Casa Scriitorilor”, 2005, p. 157-159.

⁴ **Ibidem**, p. 93-95.

⁵ **Ibidem**, p. 97-107.

⁶ **Ibidem**, p. 289-290. Testamentul se păstrează în Arhivele Naționale din Botoșani, **Fond Școala de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu” din Dămileni**, Dosar nr. 1/1938, fila 1.

Prin testamentul din **1920**, Ioan și Natalia Corbu, iubitori de țară și de cultură, lăsau Ministerului Instrucțiunii Publice și Casei Școalelor din București acea parte de moșie care le va rămâne după ce țăranii vor fi împroprietăriți cu 274 hectare de teren arabil și după ce se va constitui islazul comunal, apoi banii ce li se cuveneau pentru „*partea expropriată de Stat*”, precum și alte bunuri de pe moșie.

În schimbul acestor donații, Ministerul Instrucțiunii Publice și Casa Școalelor aveau următoarele obligații: să înființeze în satul Dămileni o „*Școală de Horticultură cu pepiniere pentru arbori fructiferi, arbori și arbuști ornamentali, grădini de zarzavat, flori și roze*”. Școala, care urma să funcționeze în conacul moșierilor, trebuia să se numească **Școala de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu”**. Ministerul mai trebuia să înființeze și o „*fermă model țărănească*”, pe o suprafață de 5 hectare. Acea fermă urma să se numească „**Spătarul Enache Cristea**”, după numele unui unchi de-al lui Ioan Corbu, să fie condusă de un țăran din satul Dămileni sau din împrejurimi, care să aibă „*școală specială*”, să fie înzestrată cu utilaje agricole, animale de rasă etc.

Școala Elementară de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu” și-a început activitatea la sfârșitul anului 1938. Puțin mai înainte, într-un proces-verbal din 12 august 1938 s-a menționat că viitoarea școală ar avea nevoie de un agronom „*cu pregătire de cel puțin Școală Medie Horticolă*” ca director, și 1-2 învățători⁷.

Școala, cu o durată de **3 ani**, a fost inaugurată în ziua de **12 decembrie 1938**. Atunci avea 5 cadre didactice: **Ion Lupașcu** (Limba română, Istorie, Instrucție civică, Matematică, Geografie, Cânt, Fizică), **Haralambie Maftel**⁸ (Limba Română, Anatomie, Matematică, Geografie, Cânt), preot **Bordeianu** (Religie), **Domnica Ivas** (Croitorie, țesut) și **Saplonțai Vasile** (Practică agricolă)⁹. Pentru deceniul următor, când școala a funcționat, documentele de arhivă mai amintesc și de alte cadre didactice: **Constantin Ungureanu** (agronom), **Maria Caba** (maistră)¹⁰, **Ioan Axinte**¹¹, **Iulian Foescu** (agronom), **Ioan Ostafi**, **Bădița M. Radu** (maistră și secretar-contabil), preot **Ioan Paveliuc**¹² și **Alexandru Dârțu** (agronom)¹³.

Între personalul auxiliar al școlii, documentele amintesc de **Costache Bordeianu** (îngrijitor la livada de pomi), **Gheorghe Grigoruță** (îngrijitor la grădina de legume), **Gheorghe Maenschi** (vizitiu și paznic al școlii) și

⁷ Arhivele Naționale din Botoșani, **Fond Școala de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu” din Dămileni**, Dosar 2/1938, f. 4.

⁸ Haralambie N. Maftel era titular la școala din Cristinești și detașat la cea din Dămileni. Obținuse gradul *definitiv* în învățământ la 1 septembrie 1935, funcționase doi ani la școala din Smârdan și un an la cea din Lișna. (Idem, Dosar 2/1938, f. 5 verso).

⁹ Idem, Dosar 3/1938, f. 259 și 338.

¹⁰ Idem, Dosar 2/1938, f. 20 v.

¹¹ **Ibidem**, f. 44.

¹² Idem, Dosar 3/1938, f. 178.

¹³ Idem, Dosar 2/1938, f. 37.

Gheorghe Știuculeanu (paznicul moșiei și al hambarului de cereale)¹⁴.

În timp de un deceniu de activitate, școala a avut patru directori: **Liviu F. Doboș** (absolvent al Facultății de Agricultură din Chișinău), **Vasile Saplontai** (agronom), învățătorul **Ion Carp** (director cu delegație) și Marin Radu (subinginer agronom, director între 1942 - 1948)¹⁵.

Elevii școlii proveneau din satele Dămileni și Cristinești, iar numărul lor a variat de la un an la altul. În anul școlar 1942/1943 erau în total 76 de elevi în clasa a V-a (39 băieți și 37 fete), 50 în clasa a VI-a (23 băieți și 27 fete), și 31 în clasa a VII-a (18 băieți și 13 fete)¹⁶. În anii de școală ei căpătau cunoștințe elementare de **pomicultură, silvicultură, viticultură, legumicultură și floricultură**¹⁷, urmând să devină buni gospodari în satele lor.

În cei numai 10 ani de existență, școala a avut frumoase realizări. Astfel, din documente rezultă că în anul 1940 directorul Liviu Doboș intenționa să amenajeze un iaz cu pește pentru școală, pe terenul locuitorului Dumitru Amariei¹⁸. În primăvara anului 1942 profesorii și elevii au plantat o frumoasă livadă de meri pe o suprafață de 2 hectare¹⁹, care este și azi pe rod. Dintr-un proces-verbal de inspecție din 25 septembrie 1945 rezultă că școala mai avea și o grădină de legume pe 2 hectare, „*muncită numai de elevi*”²⁰. Tot atunci se preconiza construirea unei sere cu 2-3 corpuri, amenajarea pe un hectar a unei pepiniere de pomi, plantarea unei jumătăți de hectar cu viță de vie nobilă, cu butași aduși de la pepiniera Vișani din județul Iași, cumpărarea unui „*tractor cu plug tribrăzdar*”, a unui polidisc, a trei perechi de boi și a altor animale. Din același proces-verbal mai rezultă că se dorea construirea unui „*local nou de școală, cu clase, dormitoare și alte încăperi necesare unui număr de cel puțin 100 de elevi*”, precum și „*a transforma Școala Practică în Școală Inferioară de Horticultură și Pomicultură*”²¹.

În anul 1946, școala, care avea și un internat pentru 15 elevi, a primit de la o Școală de Fete din Botoșani o donație constând din mobilier, 12 bănci, un dulap, veselă, material didactic și un docar²².

¹⁴ Idem, Dosar 3/1938, f. 557.

¹⁵ Idem, Dosar 2/1938, f. 7, 20 v. și 24 v.; Dosar 3/1938, f. 140; Dosar 11/1948, f. 6.

¹⁶ Idem, Dosar 3/1938, f. 12 - 12 v. Părinții elevilor care nu frecventau școala erau amendați. (idem, Dosar 3/1938, f. 186).

¹⁷ Idem, Dosar 3/1938, f. 224. Orarul săptămânal al primei clase era următorul: Luni: Limba română, Matematică, Istorie, Învățământ civic, Pomicultură. Marți: Agricultură generală, Practică la Agricultură generală. Miercuri: Limba română, Geografie, Anatomie, Religie, Floricultură. Joi: Străjerie. Vineri: Limba română, Matematică, Fizică, Cântul, Legumicultură. Sâmbătă: Practică horticolă. (Idem, Dosar 3/1938, f. 286 v. - 287).

¹⁸ Idem, Dosar 2/1938, f. 7.

¹⁹ Idem, Dosar 2/1938, f. 21 - 22. În timpul regimului comunist, livada de meri a fost mărită cu circa un hectar.

²⁰ Idem, Dosar 2/1938, f. 33.

²¹ Idem, Dosar 2/1938, f. 34 - 35.

²² Idem, Dosar 2/1938, f. 35 - 36 v.

Școala de Horticultură dispunea de o importantă bază materială. Dintr-un proces-verbal cu data de 23 noiembrie 1940 rezultă că avea 119 ha. de teren arabil și pășune, 45 hectare de pădure, și 7 hectare de „grădină, parc și Curte”²³. Mai târziu, la 26 iulie 1947 școala avea patru boi, un cal, trei căruțe, o vacă și o vițică²⁴. În incinta școlii se afla un „muzeu de specialitate agricolă”.

La **28 aprilie 1948**, cu puțin înainte de a fi desființată, într-un proces-verbal s-a menționat că școala posedă **161,5 ha** (din care, 117 ha în câmp, 37,2 ha de pădure și 7,5 ha în jurul conacului), 4 boi de jug, 2 iepe, 1 cal, 3 căruțe, 5 pluguri, o prășitoare, 3 grape de fier, 2 vânturători uzate, un trior, o secerătoare, 2 vaci, o juncă și o vițică²⁵. Din același proces-verbal rezultă că **R.E.A.Z.I.M.** (Regia Exploatărilor Agricole, Zootehnice și Întreprinderilor de Mecanizare) a preluat atunci **numai cele 117 hectare din câmp**. Apoi această suprafață a fost inclusă în Gospodăria Agricolă de Stat (devenită Întreprindere Agricolă de Stat) din **Trestiana-Dorohoi**. Acum terenul respectiv este gestionat de **A.D.S.** (Agenția Domeniilor Statului). Urmează ca **prin legislația actuală** (2005) să se stabilească cine îl va stăpâni în viitor, ținându-se cont de **testamentul** foștilor proprietari din anul **1920**.

Procesul instructiv-educativ și condițiile de viață ale elevilor din acea Școală de Horticultură erau la un nivel superior, după cum rezultă din câteva procese-verbale de inspecție. Astfel, la 22 ianuarie 1944 s-a consemnat: „*Dormitorul elevilor, ținut în bună stare de funcționare; masa elevilor este pregătită în bune condițiuni de igienă, suficientă cantitativ și calitativ. D-l Radu Marin, directorul școlii, e un element harnic, priceput, și lucrează cu tot devotamentul pentru școala ce i s-a încredințat*”²⁶. Un proces-verbal din 22 iunie 1946 se termina astfel: „*În concluzie, am constatat că la această școală se muncește cu multă tragere de inimă și în mod efectiv*” de către directorul Marin Radu și agronomul Dârțu²⁷. După aproape un an, la 22 mai 1947 au fost inspectate „*clasele, dormitorul, spălătorul, muzeul, bucătăria și grajdul*”, unde s-a constatat „*curățenie și ordine în toate*”, propunându-se amenajarea unei sufragerii lângă bucătărie. La acea inspecție, **directorului Marin Radu i s-a acordat nota 10 (zece)**²⁸.

În cei numai 10 ani de existență, școala a întâmpinat mari greutăți în timpul celui de-al doilea război mondial (1941-1945), precum și în anii de secetă și foamete care au urmat (1946-1947). În primăvara anului 1944 a fost evacuată în comuna Meroși din județul Teleorman²⁹. Atunci au fost evacuați și 12 elevi ai școlii, toți orfani de război, care, după cum rezultă dintr-un document

²³ Idem, Dosar 2/1938, f. 7 v.

²⁴ Idem, Dosar 2/1938, f. 35 v. - 36 v.

²⁵ Idem, Dosar 11/1948, f. 292.

²⁶ Idem, Dosar 2/1938, f. 27 v.

²⁷ Idem, Dosar 2/1938, f. 37.

²⁸ Idem, Dosar 2/1938, f. 41 v.

²⁹ Idem, Dosar 2/1938, f. 28 v.

de arhivă, „nu puteau fi lăsați în voia soartei”³⁰.

După revenirea din refugiu, în condițiile impunerii treptate a regimului comunist în România, școala a intrat într-un proces de lichidare. Mai întâi și-a schimbat denumirea în „**Școală de Horticultură**”³¹ sau „**Școală Practică de Agricultură**”³², înlăturându-se numele moșierilor Ioan și Natalia Corbu, nume care nu era agreat de comuniști. Apoi numărul claselor și al elevilor a devenit din ce în ce mai mic. Astfel, la 17 octombrie 1947 s-a ținut examenul de absolvire cu numai 5 elevi din anul al III-lea, care „s-au prezentat mulțumitor, fiind declarați absolvenți”³³. În anul școlar 1947/1948, care a fost și ultimul, școala funcționa numai cu clasele a II-a și a III-a, având un efectiv total de 18 elevi (11 în clasa a II-a și 7 în clasa a III-a)³⁴.

Școala de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu” din Dămileni a fost **desființată în anul 1948**, când s-a făcut așa-zisa reformă a învățământului românesc, după model sovietic. La 4 noiembrie 1948, Direcția Învățământului din Ministerul Agriculturii anunța conducerea Școlii Agricole din Dămileni, printr-o adresă, următoarele: „*Vă facem cunoscut că la Dămileni nu va mai funcționa școala. În ceea ce privește predarea inventarului, veți primi ordine după terminarea lucrărilor agricole a campaniei de toamnă*”³⁵. La 13 noiembrie 1948, printr-o altă adresă, Ministerul Agriculturii menționa: „*Vă facem cunoscut că școala Dvs. s-a desființat din lipsă de local. Veți primi ordin pentru predarea inventarului*”³⁶. Ordinul, adică adresa, a sosit la 22 noiembrie 1948 și prevedea: „*Vă facem cunoscut că urmează să predați paturile de fier și păturile Școalei Tehnice Agricole Pomârla-Dorohoi. Veți încheia proces-verbal de predare-primire*”³⁷. Apoi s-a cerut și predarea produselor agricole către aceeași școală din Pomârla.

După anul 1948, în localul fostei școli s-a amenajat o **Casă de nașteri**, apoi un **Dispensar comunal**, care a funcționat până în anul **1986**, când a fost mutat abuziv în satul vecin, Cristinești, care era centru de comună. Din anul 1986 și până în prezent, vechiul conac boieresc de la **sfârșitul secolului al XVIII-lea**, în care timp de un deceniu a funcționat Școala de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu”, se află într-un proces continuu de degradare. Se mai păstrează, încă, livada de meri din jur, precum și frumosul parc secular unde se organizează, din când în când, manifestări culturale, artistice și sportive, cu ocazia sărbătorilor intitulate, începând cu anul 1970, „**Fiii satului**”³⁸.

³⁰ Idem, Dosar 6/1938, f. 250.

³¹ Idem, Dosar 11/1948, f. 112.

³² Idem, Dosar 11/1948, f. 193.

³³ Idem, Dosar 2/1938, f. 43 v. Din comisie a făcut parte și profesorul Ioan Axinte, care după anul 1948 a fost profesor la Școala Elementară (ciclul II) din satul Cristinești, apoi a devenit preot în satul Vârfu Câmpului din actualul județ Botoșani.

³⁴ Idem, Dosar 11/1948, f. 292; Dosar 2/1938, f. 44.

³⁵ Idem, Dosar 11/1948, f. 46.

³⁶ Idem, Dosar 11/1948, f. 42.

³⁷ Idem, Dosar 11/1948, f. 31.

³⁸ Ioan Murariu, **op.cit.**, p. 108-109.

**L'École d'Horticulture „Ioan et Natalia Corbu”
(village de Dămileni, département de Botoșani) entre 1938-1948
Résumé**

Attesté d'abord en 1621, le village de Dămileni a été la propriété de plusieurs familles de boyards qui se sont succédé; la dernière a été celle des époux Ioan et Natalia Corbu. Ils n'ont pas eu d'enfants. Attachés à leur village, aux paysans, dont ils souhaitaient la prospérité, ils ont décidé, par un testament de 1920, que leur manoir devienne une école d'horticulture qui porte leur nom. C'était la condition nécessaire pour que, une fois les paysans mis en possession de terre (1921), le reste du domaine devienne la propriété du Ministère de l'Instruction Publique et de la Maison des Écoles de Bucarest.

Les deux époux morts (lui, en 1935, elle, trois ans plus tard), leur testament a été respecté, de sorte que le 12 décembre 1938, L'École d'Horticulture „Ioan et Natalia Corbu” a ouvert ses portes.

Pendant la seule décennie de son fonctionnement, cette école a été bien efficace, comme l'attestent les documents conservés à la Direction Départementale Botoșani des Archives Nationales. Pendant leurs trois années d'étude, les élèves acquéraient des connaissances utiles à de bons cultivateurs de la terre, dans les domaines de l'arboriculture, de la sylviculture, de la viticulture, de la culture légumière, de la floriculture.

Pendant les années de la deuxième guerre mondiale (1941-1945), ainsi que celles de la sécheresse et de la famine (1946-1947), l'école a eu à subir de dures épreuves.

En 1948, le règne communiste instauré, suite à la „réforme” de l'enseignement roumain, cette école a dû cesser son activité, et sa propriété foncière de quelque 162 ha. (terre arable, pré et forêt) est entrée dans la possession de l'Etat socialiste, le testament de 1920 étant ainsi enfreint.

Entre 1948 - 1986, l'ancien manoir du XVIII-e siècle, devenu ensuite école, a fonctionné comme maternité, puis comme dispensaire. Depuis 1986, le dispensaire fonctionne dans le village voisin, Cristinești, centre de la commune. Entouré d'un beau parc séculaire, le bâtiment ancien manoir a été abandonné, ce qui explique sa dégradation. Ce qui rappelle encore le labeur efficace des professeurs et des élèves de l'Ecole d'Horticulture, c'est la belle pommeraie qu'ils ont plantée en 1942.

Traduction: Mihai Murariu

Conacul boieresc din secolul al XVIII-lea în care a funcționat Școala de Horticultură (foto 2001)

Livada de meri plantată de elevii și profesorii școlii în anul 1942

1935 Martie 16

Spre neschimbare
Procedinte (ss) Oct. Pionescu
Grefier, (ss) T. Munteanu.

Am fost de față
(ss) Eugen Codrescu
procuratorul D-nei
Natalia Corbu.

TESTAMENT

1) Ias întreaga mea avere, compusă din moșia Dămileni-Cristea Corbu, din Comuna Ibănești Județul Dorohoi, în toată întinderea ei și în hotarele în care s'a stăpânit din vechime și de mine, conform actelor de proprietate, succesiune, planurilor și hotărârilor vechi și noul, depuse în cea mai mare parte la prima Societate de Credit Funciar Român din București, parte aflătoare în casă și Tribunalul Dorohoi, cu excepția bineînțelese teromul expropriat de către Stat pentru sigeni, în întindere de 274 H. (douăscute șaptezeci și patru) hectare care s'au și predat provisoriu de 29 Aprilie 1919, precum și a teromului ce se va mai expropria pentru islasul comunal, conform legii în specie; asemenea mai las și averea mea mobilă, compusă din prețul ce se cuvine din partea expropriată de Stat pentru loturile sâtenilor din prețul ce se va cuveni pentru partea ce se va mai expropria pentru islasul comunal, precum și întreg inventarul depe proprietatea mai sus indicată sau orice altă avere mobilă sau imobilă ce se va găsi în momentul încheierii mele din viață - cu excepția ile arătate mai jos - în nuda proprietate Ministerului Instrucțiunii Publice din București și anume: "Casa Școalelor", cu următoarele obligațiuni: să înfrunțeze pe moșia mea o școală de Horticultură cu Păpărie pentru arbori fructiferi, arbori și arbuști ornamental, grădina de zarzavat, flori și roze; ea va purta numele de "Școala de Horticultură Ioan și Natalia Corbu". Va mai înfrunța o fermă model țărănească, pe un lot de 5 hectare (cinci), cu numele de "Spătarul Erache Cristea", după numele fostului proprietar, unul sau două mame; în cazul ei se va pune un din de teren din satul Dămileni, cu școală specială, în lipsă, din cel mai apropiat sat, ce va fi înzestrată cu vitelul necesare de rasă bună, ca să servească de pildă micilor plângari din satul Dămileni, cu utenziile, mobilierul și instrumentele necesare unui mic agricultor, toate combinate în mod practic și util unei gospodării țărănești tip. În sala de Recepție a școlii de Horticultură se va așeza, în tablourile noastre, al meu și al soției mele, lucrările în ulei, după ultimele fotografii, sau busturile noastre sculptate, în marmura bustului natural și se va oficia în fiecare an la deschiderea cursului școlar, un parastas pentru odihna sufletelor celor morți din familia mea.

2) Ias soției mele mult iubite, Natalia Corbu, născută Zamfirescu, în penna de deosebită dragoste și recunoștință pentru nemărginitul ei devotament și ca uiea ce a contribuit mult alături de mine la pistrarea averii întreg uzurâtului, atât al averii imobile, cât și al averii mobile, oricare ar fi, iar în deplină proprietate, oebit de uzurâtului întregii averi, fi la întreaga avere mobilă, aflătoare în momentul morții mele în conac, depe dindintele dela conac, grădina dela conac, grajduri, etc., adică tot mobilierul, rufăria, vasele, caii de trăsură, vacile cu lapte, boii din ogradă, într-un cuvânt tot ce se va găsi la conacul din sat, asemenea și banii și efectele ce se vor găsi în casă, aceste din urmă însă, numai până la concuranța sumei de zece mii lei, bani și efecte. Soția mea va avea necontențat și fără discuție dreptul să locuiască cât va trăi în conacul dela moșia mea Dămileni și numai la moartea ei, Casa Școalelor va putea instala în conac, curte și grădina, școala de Horticultură pomenită mai sus.

Din întreaga succesiune rămasă dela mine, după ce se va plăti datorile succesiunii, ce va plăti următoarele legate imobiliare și mobiliare aceste din urmă adică cele în numerar, numai atunci integral, când sumele lor, adunate la un loc, nu ar întrece jumătatea succesiunii libere de orice sarcină, altfel se vor reduce în proporție și după analogie în așa mod, în cât toate logatela la un loc să nu întrecă acea jumătate arătată mai sus, care trebuie să rămână intangibilă în nuda proprietate Casei Școalelor, până la trecerea din viață a soției mele, iar de atunci, înainte în deplină proprietate.

3) Ias frâmbăriei din Ibănești, pentru școala din satul Dămileni, care poartă numele meu și al soției mele grădina actuală casei de administrație, împreună cu casa depe acea grădina, denumită "Ia Ioseb" școala va intra în deplină proprietate atât în nuda proprietate, cât și în uzurât.

Testamentul lui Ioan C. Corbu, datat 10 noiembrie 1920 (Arhivele Naționale din Botoșani, Fond Școala de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu” din Dămileni, Dosar nr. 1/1938, fila 1).

4) Las 10.000 (zece mii) lei Prișăriei Camărei Ibănești, ca ajutor pentru repararea sau construirea bisericii din satul Dămileni, cădută pe vremuri de familia mea și la care figurez însumi ca executor, cu obliga pentru Epitropia acelei biserici sau organelor respective de a întreține în bună stare cavoul și micul monument dela cimitirul din satul Dămileni, - a pomeni odată pe an printr-o slujbă religioasă pe cei morți din familia mea, a cultiva flori pe mormânt și a întreține din când în când o candelă în cavou.

5) Destinez 10.000 (zece mii) lei pentru facerea unui mic cavou cu piatră, grăiaș și un mic obelisc cu cruce pe mormântul meu, în care se vor așeza atât osemintele mamei mele și ale fraților mei Constanțin și Costică, care au fost îngropați în acel cimitir din satul Dămileni, cât și osemintele tatălui meu, îngropat la anul 1882 la Iași, care se vor aduce, dacă va fi posibil și așeza alături de ceilalți membrii ai familiei, făcându-se fie câte o inscripție funerară pentru fiecare din cei morți, fie una pentru toți, arătându-se și numele, data morții, etc.: pentru fiecare din ceilalți, după cum se obișnuiește în asemenea împrejurări.

6) Las 30.000 (treizeci mii) lei nepoatei mele Adela Virginia Locotetene Dimitrie Tăutu, fiica legitimă a tatălui meu după tatăl Gh. Corbu, domiciliată în comuna urba Borhoci și 5.000 lei (cinci mii) nepotului meu dela același frate Constanțin Gh. Corbu, domiciliat în comuna urba Borhoci.

7) Las 5.000 (cinci mii) lei orfanilor de război - orfani de tată și mamă și celor de tată - din cei mai săraci, din satul Dămileni, în sumă după apreciere executorilor mei testamentari și după gradul de sărăcie a fiecăruia.

8) Las 5.000 (cinci mii) lei slugilor mele credincioase, atât celor cari se vor găsi în serviciu în momentul morții mele cât și celor ce au fost în serviciul meu timp de un an, în sume cari rămân la aprecierea executorilor mei testamentari.

9) Mi destinez suma de lei 15.000 (cincisprezece mii) pentru cheltuieli de înmormântare și dolii, care sumă se va pune prin excepție imediat la dispoziția soției mele, după trecerea mea din viață, spre a înfrunța cheltuielile urgente.

Ceremonia înmormântării va fi cât se poate de simplă și rustică, cum mi-a fost și întreaga mea viață; tin însă mult să se facă cele cavenite unui român și bun creștin după datinile străbune. Singura paradă ce aș dori, ar fi o muzică bună și să fim condus de cântenii depe moșia mea, ce ar binevoi să mă conducă, în mijlocul cărora am trăit și pe care i-am iubit cu o singură afecțiune, dar care nu m'au apreciat și deajuna. Totuși îi iert din toată inima, știu că nu sunt vinovați ci burghezia, care se ridică dintre ei și tot printr-ei se mai găsesc suflete curate și neprihănite în țara noastră.

Înstitui ca executor testamentar pe soția mea Natalia I. Corbu și pe dl. Neculai A. Stoianovici, avocat, domiciliat în Iași, cărui i se va plăti din întreaga succesiune, suma de zece mii lei pentru cheltuieli ce se va face și munca ce va depune cu aducerea la îndeplinire a celor de mai sus.

Căris și subscris de mine, în deplină stăpânire a facultăților mele intelectuale, fizice și morale, astăzi 10 Noembrie 1920, în ai 49-lea an al vieții și făcut în dublu exemplar, din care unul i-am încredințat soției mele, iar al doilea d-lui Avocat Stoianovici, spre păstrare. Aceasta fiind ultima și definitivă mea voință, rog pe toți a executa întocmai.

Dămileni în 10 Noembrie 1920.

(ss) Ioan C. Corbu

Grafa Tribunalului Borhoci

Copia prezentă fiind conformă cu originalul, aflat în depozitul Grafei acestui Tribunal, se legalizează pe hârtie liberă, eliberându-se d-lui avocat stat Borhoci.

No. 16728-16 Aprilie 1935.

Grefier,
(ss) înscris.

EXECUTAT
LA DIRECTIA JUDEȚEANĂ
BOTOȘANI
A ARHIVELOR NAȚIONALE

Testamentul lui Ioan C. Corbu, datat 10 noiembrie 1920 (Arhivele Naționale din Botoșani, Fond Școala de Horticultură „Ioan și Natalia Corbu” din Dămileni, Dosar nr. 1/1938, fila 1v).

Delizația elata în ord. k: 2733/1940, se referă la forma în care a funcționat școala în anul 1938/39 și în care va funcționa în anul 1940/41.

În privința aceasta, credem că nu poate lua ființă "recomandată", o școală pură de horticultură cu internat, în lipsa de local. Ea rămâne să funcționeze cu elevi cursului superior primar în satul Dănileni și cu elevii dela secian-școală, având astfel o populație totală de 60 copii, fete și băieți.

În sensul acesta, inspectoratul județean primar a luat dispozițiile necesare pentru trimiterea corpului didactic necesar. Și de dăv să se accelereze lucrările, ca școala să și înceapă activitatea. — Pot veni aici, doi învățători și un maestru agronom, salarizați de Direcția învăț. primar. Directorul școlii, ing. agr., nu se ocupă de cultura și o maestră de gospodărie rurală, sunt prezenți în lungul Adm. Casei Școlilor.

În afară de conducerea școlii, de ing. agr. care în seamă sa și exploatarea moșii, câmpurile și 118 ha teren arabil și pășune, 45 ha pășune și 7 ha grădina, pomii și curte. —

Exploatarea moșii se face în esențialmente de 3 ani, cerealele și leguminoase, iar păsările în dijună. Ca înmuntat agronom, școala are 2 cai, 1 plug, o gheață o semănătoare, o secerătoare, 2 răzătoare, Numarul mic de animale de muncă și lipsa unor alte feluri pluguri, împiedică mult lucru și necesită cheltuieli mari îndreptate cu facerea arăturilor. — Și vor să se dăteze moșia cu

N° 174
3 Mai 1948

292

PROCES - VERBAL

Astăzi 28 Aprilie 1948

Noi, Subinginer Agr. Ionescu Alexandru, delegat din partea Direcției Județene REAZIM, Dorohoi, și Dl. Insp. Boiu Alexandru din Serviciul de Control Economic al Județului Dorohoi, delegat la Direcția Județeană REAZIM, Dorohoi, în conformitate cu ord. Nr. 1917 din 20 Aprilie 1948 al Direcției G-le REAZIM. Direcția Planificării, prin care se dispune pzeluarea în proprietate a terenurilor agricole dela școala de Horticultură Ioan și Natalia Corbu din satul Dămileni com. Cristinești Jud. Dorohoi, în suprafață de 120 ha., constatăm prin prezentul proces verbal că deplasându-ne în ziua de mai sus la numita școală și luind contact cu Dl. Subinginer Agronom Radu Merin Directorul Școlalei, am constatat următoarele:

Școala de Horticultură Dămileni are în proprietate suprafața totală de 161,5472 ha. formată din 3 trupuri: Trupul moșia în suprafață de ~~117,0481~~ 117,0481 ha., Trupul Conac în suprafață de 7,5 ha și Trupul Pădure în suprafață de 37,2497 ha.

Trupul Moșia în suprafață de 117,0481 ha. la distanță 3 Km. de satul Dămileni și format din următoarele categorii de terenuri: teren arabil 90,1750 ha., fânețe 17,2043 ha., pășune 4,9003 ha. și iaz 4,7695 ha.

Pe acest trup sunt până în prezent făcute următoarele însă- mântări de toamnă și primăvară: grâu de toamnă 25 ha. în regie, orz de primăvară 10 ha. în regie, ovăz 7 ha. în regie, Lucernă veche 0,50 ha în regie, cartofi 3 ha. în asociație, sfeclă furajeră 1 ha în asociație, rămânând a se mai însămânța ~~2,6740~~ 2,6740 ha. cu porumb tot în asociație.

Pe acest trup se găsește una magazie de cereale de 26/8 m. cu un etaj din scândură acoperită cu tablă zincată în stare folosibilă, una casă de serviciu cu 2 despărțituri din chirpici acoperită cu stuf, și un grajd de vite din nule acoperit cu paie cu o capacitate de 10 vite servind drept adăpost pe timpul verii.

Pentru exploatarea acestui teren școala dispune de următorul inventar viu și mort:

INVENTAR VIU

4 boi de jug, 2 în vârstă de 9-10 ani și 2 în vârstă de 5-6 ani, 5 - 6 ani derasă Moldovenească culoarea hulubi, nemarcați. 2 epe, cu semnalimentele specificate în biletele de adeverirea proprietății Nr. 433850/50 din 14 Iunie 1947 eliberat de primăria comunei Suharău Jud. Dorohoi și Nr. 175968/1118 din 9 Sept. 1946 eliberat de primăria orașului Dorohoi. Un cal în vârstă de 6 ani, de culoare neagră provenit din prăsilă proprie.

INVENTAR MORT

3 căruțe, 5 pluguri a câte o brazdă de tracțiune animală, una prăsitoare cu 5 cuțițe, una semănătoare, mdsac cu 15 randuri, 3 grape de fier a câte 3 câmpuri, 2 vânturători uzate, un trior Marott uzat, una secerătoare în stare de funcțiune.

VITE DE RENTA

2 vaci corcitură Siemmental una de 7 ani și a doua de 3 ani, una juncă și una vițică.

Pe trupul Conac în suprafață de 7,5 ha. situat în satul Dămileni com. Cristinești se află clădirele principale unde funcționează școala cu un număr de 18 elevi în cl. II și a III-a în lichidare. Având în vedere că din ordinul de mai sus al Dir. G-le REAZIM

...///...

nu reese ca să se preia întreaga avere a școlii de Horticultură Dămileni, până la noua dispozițiune se preia în administrația REAZIM-ului trupul de teren în suprafață de 117,0481 ha. cu inventarul viu și mort arătat mai sus.

Până la numirea unui administrator titular al acestei averi, este însărcinat de noi cu administrarea, Dl. Subing. Agr. Radu Marin, actualul Director al Școlii de Horticultură Dămileni, care se face răspunzător de buna exploatare și întreținerea inventarului.

Totodată menționăm că Direcțiunea Școlii Dămileni are dispoziții dela Casa Școalelor cu ord. Nr. 17893 din 22 Aprilie 1948 de a preda întreaga avere. D-lui Inspector Tehnic Iacob Lascu în calitate de reprezentant al Ministerului Agriculturii Direcția învățământului ..

Drept pentru care am încheiat prezentul proces verbal.-

AM PREDAT,

DIRECTOR,

Subing. Agr. Radu Marin

AM PRIMIT,

Be-Me
H. Lascu

AM PREDAT,

AM PRIMIT,

Be-Me
H. Lascu